

Dátum: 20.07.2007

Číslo: 7875/2007-BESM1

K číslu: Registr. značka: 305-102/2007

Prílohy: Znak hodnoty:

Počet strán: 5 Lehota uloženia: 5

(vrátane príloh)

Pre: OKSE

MŽP SR: Kancelária ministra (059562438),
Kancelária štátneho tajomníka 1 (059562175)
Kancelária štátneho tajomníka 2 (059562389)
Sekcia ochrany prírody a krajiny (059562533)
Sekcia environmentálnej politiky a zahraničných vecí (059562002),
Odbor záležitostí EÚ (059562132),
NR SR: Odbor pre európske záležitosti (054430691)

Vec: **Technické konzultácie k prípadu porušenia Zmluvy 2006/4717 - lesnícke zásahy v Tatrách**

V prílohe Vám zasielame záznam zo stretnutia medzi zástupcami Európskej komisie a Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo 18.7.2007 v Bruseli k problematike lesníckych zásahov v Tatrách po veternej kalamite v roku 2004. Cieľom technickej konzultácie bolo detailné prediskutovanie obsahu listu formálneho oznámenia a obojstranné vyjasnenie pozícií k uvedenej téme. Slovenskú delegáciu viedol štátny tajomník MŽP Jaroslav Jaduš.

Pochybnosti EK v liste formálneho oznámenia sa týkajú toho, že Slovensko nerešpektovalo diferencovaný prístup, ktorý slovenská vláda deklarovala listom v decembri 2006. EK vyjadrila obavy k náhlejšej zmene prístupu slovenskej strany k riešeniu dôsledkov veternej kalamity v územiach Natura2000. Hlavná otázka vyvstáva v súvislosti s hodnotením dopadov. Od roku 2004 malo Slovensko viac než dva roky na vypracovanie hodnotení v zmysle európskej legislatívy. Avšak to sa neudialo, nakoľko slovenská vláda deklarovala toto územie ako bezzásahové. Následne sa situácia dramaticky zmenila na základe štúdie, ktorá podľa názoru EK nespĺňa všetky požiadavky smernice. EK uvíta vysvetlenia na zmenu postoja a aké kroky plánuje SK podniknúť.

Od slovenskej strany sa teraz očakáva zaslanie odpovede na formálne oznámenie do dvoch mesiacov od doručenia listu, tj. do 29.8.2007. EK potom vyhodnotí poskytnuté informácie a navrhne kolégiu ďalší postup. Vo svojej odpovedi musí Slovensko poskytnúť relevantné údaje na vysvetlenie svojho konania najmä pokiaľ ide o náhlu zmenu prístupu k spracovaniu kalamity. Ešte predtým EK využije pozvanie slovenskej strany, aby sa priamo v teréne mohli oboznámiť so súčasnou situáciou pokiaľ ide o výskyt podkôrneho hmyzu a riešenie tohto problému.

Vypravuje: Zuzana Ružická

Schválil: Maroš Šefčovič, veľvyslanec

ZÁZNAM Z TECHNICKEJ KONZULTÁCIE

medzi zástupcami Európskej komisie a Slovenskej republiky k formálnemu oznámeniu č. 2006/4717, ktoré sa týka lesníckych zásahov v Tatrách dňa 18. júla 2007 v Bruseli

Účastníci stretnutia:

za Slovenskú republiku:

Jaroslav Jaduš	- štátny tajomník, MŽP SR
Stanislav Klaučo	- generálny riaditeľ sekcie ochrany prírody a krajiny, MŽP SR
Ján Slabý	- predseda výboru NR SR pre pôdohosp., ŽP a ochranu prírody
Július Novotný	- generálny riaditeľ Národného lesníckeho centra
Ján Mizerák	- generálny riaditeľ Štátnej ochrany prírody SR
Matej Schwarz	- lesník, Štátna ochrana prírody SR
Elena Gregorová	- riaditeľka Správy NAPANT
Zuzana Ružická	- atašé pre životné prostredie, SZ SR pri EÚ
Norbert Kurilla	- atašé pre životné prostredie, SZ SR pri EÚ
Tatiana Šimončíková	- atašé pre poľnohospodárstvo, SZ SR pri EÚ

za Európsku komisiu:

Ladislav Miko	- riaditeľ direktorátu B - ochrana prírodných zdrojov
Patrick Murphy	- vedúci jednotky B2 - príroda a biodiverzita
Marie-Claude Blin	- zástupkyňa vedúceho jednotky A2 - infringementy
Pavína Obrová	- desk officer pre Slovensko, A2 - infringementy

Priebeh rokovania:

V úvode stretnutia EK zhrnula situáciu týkajúcu sa lesníckych zásahov v Tatrách po kalamite v roku 2004 z právneho hľadiska. EK si uvedomuje nevyhnutnosť určitých lesníckych zásahov bezprostredne po tejto udalosti, avšak v roku 2006 zaznamenali sťažnosti MVO, že realizované lesnícke zásahy nie sú v súlade s legislatívou ES. EK prešetrila uvedené podnety a koncom roka 2006 obdržala od slovenskej strany informáciu (spoločný list ministrov životného prostredia a pôdohospodárstva z 19.12.2006) o diferencovanom prístupe k spracovaniu kalamity. V roku 2007 sa EK dozvedela o pokračovaní lesníckych zásahov, pričom údajne nebol celkom rešpektovaný deklarovaný diferencovaný prístup. Keďže podľa názoru EK ide o územie vysokej prírodnej hodnoty, kde sa nachádza veľa prioritných druhov a biotopov, lesnícke zásahy mohli tieto ovplyvniť. Smernice ES nie sú založené na princípe bezzásahovosti, ale je potrebné predísť poškodeniu biotopov a druhov. EK musí prešetriť, či tieto zásahy boli v súlade s európskou legislatívou a či boli primerane posúdené vplyvy zásahov na danú lokalitu vo vzťahu k cieľom smernice. Výsledkom je list z 29.6.2007 s formálnym oznámením ohľadom porušenia smerníc 79/409/EHS a 92/43/EHS.

Pokiaľ ide o technické aspekty, EK sa zaujímala o zdôvodnenie rozsahu a spôsobu vykonania zásahov. EK požiadala o poskytnutie informácií o výsledkoch manažmentových opatrení pokiaľ ide o podkôrny hmyz, prečo bol potrebný zásah viac než 2 roky po kalamite, aký je vývoj podkôrneho hmyzu v oblasti, či uskutočnené opatrenia majú vzťah k vývoju podkôrneho hmyzu. V tejto súvislosti by slovenská strana mala prezentovať relevantné údaje o druhovom zložení stromov, druhoch vyskytujúceho sa podkôrneho hmyzu, klimatických podmienkach a pod. EK by uvítala podrobnejšie informácie, aby mohla zhodnotiť primeranosť realizovaných opatrení.

EK zdôraznila, že formálne oznámenie je vo veľkej miere založené na spomenutom liste dvoch ministrov z decembra 2006. EK požaduje vysvetlenie, ako sa zmenila situácia v období od decembra 2006 do apríla 2007, že to viedlo k radikálnej zmene postoja slovenskej strany.

Na objasnenie situácie EK stručne informovala o procedurálnych postupoch. EK ako „strážca zmlúv“ kontroluje súlad transpozície európskej legislatívy v ČS, ktorá je predpokladom správneho uplatňovania pravidiel EÚ. Doplnkovým prístupom je kontrola implementácie, čo je aj tento prípad (uplatňovanie smerníc 79/409/EHS a 92/43/EHS). Kolégium komisárov sa stretáva 4-krát ročne k prerokovaniu všetkých prípadov porušenia zmluvy. Posledné takéto stretnutie sa konalo v júni, na ňom sa rozhodlo o zaslaní formálneho oznámenia Slovenskej republike ohľadom lesníckych zásahov v Tatrách, čím EK oficiálne vstúpila do procesu so SR. Tomuto ešte predchádzal neformálny list (tzv. pre-226), ktorý zaslala EK vo svojej diskrečnej právomoci a ním upovedomila SR o určitých obavách. Od slovenskej strany sa teraz očakáva zaslanie odpovede na formálne oznámenie do dvoch mesiacov od doručenia listu, tj. do 29.8.2007. EK potom vyhodnotí poskytnuté informácie a navrhne kolégiu ďalší postup. Nasledujúce stretnutie kolégia sa uskutoční v polovici októbra 2007. Ak slovenská strana poskytne postačujúce vysvetlenia, celý proces bude môcť byť zastavený. V opačnom prípade môže EK vydať odôvodnené stanovisko, kde opätovne požiada SR o pripomienky v lehote dvoch mesiacov. Ďalším právnym krokom v procese podľa článku 226 Zmluvy by bolo podanie žaloby na ESD v Luxemburgu, kedy by sa najskôr uskutočnila písomná procedúra a následne ústne prejednávanie prípadu.

SK uvítala možnosť technickej konzultácie na vyjasnenie pozície oboch strán, aby odpoveď Slovenskej republiky na zaslané formálne oznámenie poskytla všetky relevantné informácie s cieľom rozptýliť obavy EK. SK si okrem vyriešenia konkrétneho prípadu dáva aj ďalšie ciele, a to je vytvorenie modelových príkladov na riešenie procesov v prírode.

SK vyjadrilo výhradu k formulácii listu v bode V., kde sa uvádza, že EK nedostala odpoveď na list generálneho riaditeľa z 11.5.2007 adresovaný ministrovi životného prostredia s cieľom zastaviť lesohospodárske činnosti. Jednak v tom čase už boli lesnícke práce na základe rozhodnutia SIŽP pozastavené, navyše minister životného prostredia zaslal EK odpoveď na uvedený list dňa 5.6.2007 so žiadosťou o stretnutie kvôli prerokovaniu situácie v Tatrách. EK uznala nepresnosť formulácie a pripustila, že malo byť jasnejšie uvedené, že EK doposiaľ neobdržala technické informácie o lesníckych zásahoch v Tatrách.

SK ďalej reagovalo na hlavnú výhradu EK ohľadom náhlej zmeny postoja k riešeniu situácie v Tichej a Kôprovej doline. Slovenská strana pripustila, že v predchádzajúcom období bola pravdepodobne nedostatočne posúdená situácia a podhodnotená otázka výskytu podkôrneho hmyzu. Chyba vznikla v tom, že v 2004 sa tvrdilo, že podkôrny hmyz v Tichej a Kôprovej nikdy nebol a nikdy ani nebude, a preto sa nerealizovali žiadne opatrenia. Situácia sa výrazne zmenila koncom roka 2006, kedy výsledky z NLC jednoznačne potvrdili výskyt a výrazný nárast podkôrneho hmyzu. Preto rezorty MP a MŽP zadali spracovanie štúdie na vyriešenie tejto otázky, ktorá bola spracovaná v zmysle metodiky EK a k jej vypracovaniu boli prizvaní odborníci.

SK sa pýtalo na vyjasnenie pojmu významné rušenie aj pokiaľ ide o časový horizont. EK v tejto otázke môže poskytnúť iba všeobecné usmernenie, ale rozhodnutie musí byť robené prípad od prípadu. Záleží to od charakteru územia, rovnaký zásah môže mať významný dopad na malé územie a naopak vo veľkom území bude dopad zanedbateľný. Rovnaká odpoveď platí aj na ďalšiu otázku SK, ako EK vníma radikálne riešenia (napr. chemickú sanáciu) v záujme ochrániť existujúce biotopy.

SK požiadalo o objasnenie, prečo podľa EK štúdia NLC/ŠOP nespĺňa požiadavky článku 6 smernice 92/43/EHS.

Výhrady EK sa týkajú rozsahu uvedenej štúdie ako aj procedurálnych aspektov. Podľa EK štúdia nehodnotí komplexne všetky druhy pokryté danými územiami Natura2000. Na ilustráciu EK citovala pasáže zo štúdie, ktoré považuje za vágne z vedeckého hľadiska. SK v reakcii uviedla, že postupovala v zmysle metodiky EK, kde sú uvedené podobné príklady. SK sa domnieva, že štúdia obsahuje viac, než požaduje metodika. Navyše

mnohé podkladové dokumenty nie sú v štúdiu uverejnené, ale sú k dispozícii k nahliadnutiu.

Pokiaľ ide o postup pri vypracovaní štúdie, táto mala najprv vyhodnotiť situáciu na území a až na základe analýzy navrhnúť riešenie situácie vo forme opatrení, navyše štúdia nebola verejne prerokovaná a publikovaná.

EK v tejto súvislosti objasnila účel článku 6, ktorý je výnimkou z globálneho prístupu stanoveného smernicou 92/43/EHS. Ide o novinku v porovnaní so smernicou 79/409/EHS, ktorá čase jej prijatia nepredpokladala mechanizmus na vyváženú ochranu prírody a rozvoja. Preto interpretácia tejto výnimky musí byť reštriktívna a musí byť uplatnená určitá postupnosť krokov. Prvým krokom je posúdenie dopadov, pričom tu ide o špecifický rámec, kde hovoríme o posudzovaní z hľadiska cieľov ochrany. Štúdia posúdenia sa musí zamerať na prírodné charakteristiky územia a komplexné posúdenie prírodnej dimenzie. Napriek tomu sa mnohé ČS rozhodli prepojiť tento proces v zmysle čl. 6 na proces EIA. Ďalším krokom je návrh opatrení na ochranu územia.

SK požiadalo o vysvetlenie, či EK považuje bezzásahovosť ako podmienku pre ochranu biotopu. SK sa ďalej pýtalo, ako EK klasifikuje biotopy postihnuté kalamitou.

EK uviedla, že smernice neobsahujú princíp bezzásahovosti. Podľa európskej legislatívy sa ale vyžaduje posúdenie dopadov plánov alebo projektov v územiach Natura2000, prípadne prijatie kompenzačných opatrení.

EK ďalej hovorila špecificky o lesoch. Veterné kalamity sú pravidelnou súčasťou vývoja lesov, po takejto udalosti existuje veľké riziko napadnutia padnutých stromov podkôrnym hmyzom. EK sa domnieva, že predpoklad nástupu podkôrneho hmyzu a opatrenia na zabránenie šírenia majú byť súčasťou normálnych lesníckych postupov. V Tatrách sa dá predpokladať rozšírenie lykožrúta, pričom normálne hmyz napáda iba stromy v určitom veku a do určitej nadmorskej výšky. EK sa pýta, prečo je tam také vysoké napadnutie hmyzom, prečo prijaté opatrenia neriešili potlačenie problému, prečo to SK nepredpokladalo v 2004, že takáto situácia nastane.

EK ubezpečila, že cieľom európskej legislatívy nie je zničenie biotopu, ale EK potrebuje pochopiť, prečo sa náhle zmenila situácia. Pre EK by bolo veľmi nápomocné vidieť detailné mapy, aké zásahy kde boli urobené a aký je výskyt hmyzu v územiach.

SK sa pýtalo, prečo EK označuje predmetné územie, kde došlo k zásahu, za mimoriadne citlivé a hodnotné.

EK vychádzala z informácií od slovenskej strany z roku 2006, keď bol prijatý diferencovaný prístup podľa citlivosti území. EK má problém pochopiť, aký vývoj nastal v tak krátkom období, že spôsobil náhlu zmenu postoja SK.

SK uviedlo, že vie dokladovať chronológiu vývoja situácie. Štatistiky o premnožení hmyzu, ktoré vyvolali potrebu spracovania štúdie, boli známe až koncom roka 2006. Medzitým bol zaslaný list dvoch ministrov, ktorý nemohol reflektovať neskoršie poznatky. SK uznalo chybu, že tieto informácie neboli prezentované EK.

SK sa zaujímalo, akým spôsobom sa majú riešiť mimoriadne situácie, keď je potrebné predísť akútnym stavom, avšak vypracovanie štúdie trvá dlhý čas. SK položila otázku, či pri vzniku naliehavej situácie (napr. vysoké riziko požiarov) je akceptovateľné hodnotenie ex-post.

EK uviedla, že v súvislosti s požiarom ide o mimoriadnu situáciu, kedy je potrebné rýchlo reagovať a teda nie je čas na vypracovanie hodnotenia. Avšak v prípade podkôrnikovej kalamity sa dal vývoj predpokladať a mal byť súčasťou normálneho lesného manažmentu. EK nechápe náhlu zmenu postoja, prečo zrazu SK hovorí o katastrofe, ktorá potrebuje rýchlu reakciu.

SK na ilustráciu uviedlo, že výskyt podkôrneho hmyzu na Slovensku v nadmorskej výške nad 1700 metrov odporuje doterajším vedeckým poznatkom. Ide o prekvapujúce zistenie aj pre slovenskú stranu, príčinami môže byť globálne otepľovanie alebo imisie znečisťujúcich látok. Snahou slovenskej strany je vypracovať vedeckú analýzu, ktorá by mohla viesť k riešeniam aj pre iné oblasti. Slovenská republika požiadala relevantné inštitúcie o spracovanie dokumentu, ktorý dá odpoveď na otázky súvisiace s neobvyklým výskytom podkôrneho hmyzu.

EK uvíta akékoľvek informácie v tomto smere.

EK vníma množstvo nejasností v danom prípade. EK mala informácie od slovenskej strany o predchádzajúcich zásahoch, ktoré boli odôvodnené naliehavosťou napr. kvôli požiarom. Obava EK v liste sa týkala toho, že SK deklarovalo diferencovaný prístup (3 úrovne zásahov) a tieto neboli rešpektované. Hlavná otázka vyvstáva v súvislosti s hodnotením dopadov, EK sa domnieva, že SK malo k dispozícii dostatok vedeckých údajov o tom, čo sa môže po kalamite udiať. Od roku 2004 malo SK viac než dva roky na vypracovanie hodnotení v zmysle európskej legislatívy. Avšak to sa neudialo, nakoľko slovenská vláda deklarovala toto územie ako bezzásahové. Následne sa situácia dramaticky zmenila na základe štúdie, ktorá podľa názoru EK nespĺňa všetky požiadavky smernice. EK uvíta vysvetlenia na zmenu postoja a aké kroky plánuje SK podniknúť.

Slovenská strana na záver pozvala zástupcov EK na Slovensko, aby sa priamo v teréne mohli oboznámiť so súčasnou situáciou pokiaľ ide o výskyt podkôrneho hmyzu a riešenie tohto problému. EK prijala pozvanie, stretnutie sa uskutoční v čo najskoršom termíne ešte v priebehu júla 2007.

Závery stretnutia:

Cieľom technickej konzultácie medzi zástupcami Európskej komisie a Slovenskej republiky k problematike lesníckych zásahov v Tatrách po veternej kalamite v roku 2004 bolo detailné prediskutovanie obsahu listu formálneho oznámenia a obojstranné vyjasnenie pozícií k uvedenej téme.

EK zdôraznila, že formálne oznámenie je vo veľkej miere založené na informáciách od slovenskej vlády z decembra 2006. EK vyjadrila obavy k náhlej zmene prístupu slovenskej strany k riešeniu dôsledkov veternej kalamity v územiach Natura2000. EK sa domnieva, že vývoj podkôrníkovej kalamity sa dal predpokladať a považuje opatrenia na zabránenie šírenia podkôrneho hmyzu za súčasť normálnych lesníckych postupov. Preto EK požaduje vysvetlenie, aká zmena situácie nastala v období od decembra 2006 do apríla 2007, že viedla k radikálnej zmene postoja slovenskej strany.

SK považuje realizované zásahy za opodstatnené vzhľadom k bezprecedentnému vývoju pokiaľ ide o výskyt podkôrneho hmyzu. Slovenská strana uznala chybu, že neposkytla EK v správnom čase informácie o nových poznatkoch a prebiehajúcich aktivitách. SK je pripravené poskytnúť všetky dostupné údaje, ktoré napomôžu EK zhodnotiť relevantnosť lesníckych zásahov. Snahou SK je vypracovať vedeckú analýzu, ktorá dá odpoveď na otázky súvisiace s neobvyklým výskytom podkôrneho hmyzu v Tatrách a ktorá by mohla byť modelom riešenia aj pre iné oblasti.

EK prezentovala výhrady k existujúcej štúdii NLC/ŠOP, na základe ktorej boli povolené lesnícke zásahy v roku 2007. Podľa EK štúdia nespĺňa požiadavky článku 6 smernice 92/43/EHS, výhrady sa týkajú rozsahu uvedenej štúdie ako aj spôsobu vypracovania. Štúdia sa nevenuje komplexne všetkým druhom pokrytým danými územiami Natura2000. Pokiaľ ide o procedurálne aspekty, štúdia mala najprv vyhodnotiť situáciu na území a až následne navrhnúť riešenia vo forme opatrení, navyše štúdia nebola verejne prerokovaná a publikovaná.

Slovenská strana akceptovala námietky EK a zaviazala sa v stanovenom termíne (do 29.8.2007) poskytnúť odborné stanovisko s cieľom vysvetliť a zdôvodniť svoj postup v danej lokalite.

Zástupcovia EK využijú pozvanie slovenskej strany, aby sa osobne mohli oboznámiť so situáciou v Tatrách v súvislosti s prijatými opatreniami na potlačenie nadmerného výskytu podkôrneho hmyzu.

Vypracoval: Zuzana Ružická

Schválil: Miroslav Šelčovič, ved. výskumného